

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÄJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 12. szám.

Hetfő január 17.

Cukorgyár Nagybecskereken.

Nagybecskerek, január 17.

Ugy gazdasági, mint szociális szem-
pontból nagyfontosságú ügyben történt
tegnap komoly lépés. A Nagybecskereken
létesítendő cukorgyár ügye ez, amely már
régóta a vármegye gazdasági életét
irányító köröknek, de amely tervet az
anyaghiány folytán eddig nem
sikerült megvalósítani.

Nemrégiben Pap Géza vette kezébe
az ügyet s ő, ismert fáradhatatlan agilitá-
sával megszerezte a cukorgyár létesítéséhez
a vállalkozó tőkepenzést, aki igazán előnyös
feltételek mellett létesítene a gyárat.

A cukorgyár rendkívüli gazdasági és
szociális jelentőségét úgy Nagybecskerek
városára, mint egész Torontálmegyére, nem
szükséges itt bővebben fejtegetni. Teljes
világosságában kitűnik ez abból az ismer-
telekből, a melyet Pap Géza adott elő a
tegnapi értekezleten.

Itt csak a legnagyobb örömmel kö-
szöntjük Pap Gézát s mindazokat, akik a
nagyfontosságú ügyet buzgalmukkal eny-
nyire vitték s hangoztatják, hogy igazán
vétkes könnyelműséget követnének el az
összes érdekeltek, gazdák és hatóságok, ha
a terv teljes sikerét a legnagyobb buzgalom-
mal elő nem segítenék. Nem tartunk azon-
ban ettől s így bizton remélhetjük, hogy
a vármegye, valamint a város gazdasági
és kereskedelmi élete egy hatalmas vállal-
lattal gyarapodva, a legszebb fejlődés
útjára lép.

Olyan törekvest pedig, amely magán-
érdekből odairányul, hogy a cukorgyár
létesítését megnehezítse, csak a legteljesebb
mértékben elítélni lehet, de különben is
ismételhető, hogy ilyen törekvés kudar-
cot vall.

Most átadjuk a szót tudósítónknak,
aki a következőkben számol be részletesen
a tegnapi nevezetes értekezletről:

Torontálmegye, különösen pedig Nagy-
becskerek város gazdaközönységét az utóbbi idő-
ben tudvalevőleg igen sokat foglalkoztatja az a
terv, hogy Nagybecskereken egy nagyobb arányok-
ban dolgozó cukorgyárat szándékoznak létesíteni.
Ez ügyben tegnap délelőtt 10 órakor a vár-
megyeház nagytermében Pap Géza volt ország-
gyűlési képviselő elnöklésével értekezletet tartot-
tak, a melyen egy a vállalat iránt érdeklődő
helybéli pénztintezetek, valamint társadalmi életünk
vezetői és gazdaközönységünk is nagy számmal
volt képviselve. Így részt vettek az értekezleten:
Botka Béla főispán, Jankó Ágoston alispán, dr.
Vinczehy Ernő m. főjegyző, báró Sztójánovics
György, a temesmegyei gazd. egyesület titkára,
dr. Perisics Zoltán polgármester, Lowieser Imre
főszolgabíró, dr. Várady Imre és dr. Kardos
Samu országgyűlési képviselők, Marton Andor,
dr. Végh Lajos városi főügyész; a pénztintezetek
képviselőiben: Steinitzer Géza, Oldal Antal,
Demkó Vidor, Poroszkay Béla, Szávics Sándor,
Mayer Henrik, Mayer Aurél, továbbá dr. Pollák
Győző, Pap Simon, Bobor Gyula, Krisztics János,
Annau János, Annau Ádám, Puts Frigyes, Zi-
vanovics Velizár, Risztics Pál, Perl Mihály, Löwy
Zsigmond és a helybéli kisgazdák közül igen
számosan.

Üdvözlések.

Dr. Pap Géza megnyitván az értekezletet,
szívélyesen üdvözli a megjelenteket, különösen
pedig Jankó Ágoston alispánt, akit minden hasz-
nos közgazdasági munkásságának lelkes apostola
és támogatójaként ösmer, továbbá báró Sztójá-
novics Györgyöt, mint a temesmegyei gazdasági
egyesület képviselőjét, aki szintén nagy érdeklő-
déssel viseltetik a létesítendő cukorgyár ügye iránt.

A cukorgyár terve.

Ezután rövidesen megemlékezik a cukor-
gyár tervének keletkezéséről. Elmondja, hogy
gróf Csekolics Endre v. b. t. tanácsos révén

megismerkedett egy külföldi tőkepenzessel, aki a
cukorgyárat létesíteni szándékozik. Beható tanács-
kozások után az illető tőkepenzes hajlandónak
igérkezett Nagybecskereken egy cukorgyárat
létesíteni, amely hivatva volna a torontáli és
környékbeli évi cukorrépatermelést feldolgozni s
amely gyár öt millió korona tőkebefektetéssel
létesülne. Beszéde során megemlékezik arról,
hogy Nagybecskereken már próbáltak annak
idején egy cukorgyárat létesíteni s így a terv
már régebbi keletű szociális vágyat képez. A szép
és igazán nagy gazdasági célokat szolgáló terv
azonban mindenkor megdőlt azon, hogy a gyár
létesítéséhez szükséges nagyobb tőkét nem sikerült
összehozni. Legutóbb a Torontálmegyei Gazd.
Egyesület próbálkozott meg a terv megvalósítá-
sával, még pedig olyképpen, hogy minden cukor-
répat termelő katasztrális hold földdel 1 darab
száz koronás részvényt akart elhelyezni. A 3000
hold biztosításával azonban nem sikerült a szük-
séges 5 millió koronányi részvénytöket össze-
hozni s így a terv keresztülvihetetlen volt.

Pedig a terv igen erős és szilárd gazdasági
bázison nyugszik. Már maga a cukorrépa ter-
melése a gazdáknak nézve elsőrangú fontossággal
kell hogy bírjon, amennyiben ennek a termés-
tése révén új, az eddiginél sokkal nagyobb jöve-
delem kecsegteti a gazdaközönseget. Ezt legjob-
ban tudják azok, akik már foglalkoztak a cukor-
répa termesztésével, például azok, akik a helybéli
két szeszgyár számára termeltek cukorrépat.
Tapasztalattól mondhatja, hogy az itteni föld-
viszonyokat tekintetbe véve, holdankint átlag
130 métermázsza minimális termésre lehet számí-
tani, bár a legtöbb helyen a termés jóval tul-
baladja ezt a kvantumot. A termést méter-
mázsánként 2 korona 10 fillérenyi árban számítva,
kitűnik, hogy nincs az a tavaszi termés, mely
jövendelmesség tekintetében még csak meg-
közelítené is a cukorrépatermelést. A cukorrépa-
termelésnek ezen elsőrangú jövendelmessége
mellett azonban még más nagy előnyei is van-
nak. Ilyen előny például az, hogy a szállításhoz
leeső cukorrépa-fejek megmaradnak a termelők-
nek, amelyek pedig tudvalevőleg elsőrendű takar-
mányanyagot képeznek s a legkiünőbb trágya-
anyagá is használhatók fel. A cukorrépatól
származó takarmány különösen tejgazdaságoknál
bir rendkívül nagy fontossággal, mert az ezzel
etettet tehének a legkitünőbb tejet adják. Igen
nagy előny származik a cukorrépatermelőkre
még abból is, hogy a gyár a feldolgozott répa-
szelvényeket ingyen adná vissza a termelőknek.

Szép szavakkal eseteteli ezután a szó-
elő az, hogy mindazon vidékeken, hol a gazdák
cukorrépatermeléssel foglalkoznak, nemcsak a
gazdák birnak nagy jövendellel, hanem a
földmunkások is, amennyiben a föld nagyobb
megmunkálást igényel s így a munkásoknak is
több keresetük van. Tény az, hogy míg buza,
rozs és zabtermelő földeknek a gazdasági munká-
sok alig keresnek meg többet holdankint 20
koronánál, addig a cukorrépatermelésnél a föld-
munkásoknak ennél 3—4 szerre nagyobb a jöve-
delmük s a gazdáknak is összehasonlíthatatlanul
nagyobb hasznuk van ezek után a földek után
és eltekintve attól, hogy ez a termelés a mun-
kásságra nézve elsőrangú szociális jelentőséggel
bir, a tapasztalás megmutatja, hogy cukorrépat
termelő vidékeken a földek ára is holdankint
60—120 koronával emelkedik.

A feltételekről szólván, hangsúlyozva említi
meg, hogy az illető tőkepenzes, aki a cukor-
gyárat itt Nagybecskereken létesíteni akarja, a
termelőknek sokkal kedvezőbb feltételeket haj-
landó nyújtani, mint a milyeneket az eddig üzem-
ben levő cukorgyárak nyújtának. A létesítendő
gyár feltételei ugyanis a következők: A gyár az
üzemet 1911. augusztusában kezdené meg s így
azoknak, kik a cukorrépa-termelésre vállalkoznak,
már 1911. tavaszán kellene a magot elvetni. A
gyár métermázsánként 2 kor. 10 filléért veszi
át a répatermést, még pedig mindenütt az hely-
béli vasut vagy hajóállomás. A gyáros eredeti
feltétele az volt, hogy az üzemhez 8000 holdnyi
répatermelés biztosítását, hosszas alkudozások
után azonban a tőkepenzes leszállott 5000
holdnyi termelés-biztosításra, abban a reményben,
hogy a gazdaközönség már az első esztendői
kísérlet után önként vállalkozik majd a nagyobb
termelésre, látván azt a nagy anyagi hasznot,
melylyel a cukorrépa-termelés jár. A gyár haj-
landó a feldolgozott répaszelvényeket 40% erejéig
a termelőknek ingyen rendelkezésére bocsájtani.

A szállítási költségek itt természetesen már a
termelőket terhelik. Hajlandó továbbá a gyár az
évi répatermelést mindenütt az illető vasut, vagy
hajóállomáson átvenni s később az egyes vasuti
vagy hajóállomásoknál a saját költségére hid-
mérleget felállítani. Rendkívül nagy kedvez-
ményt nyújt a gyár még azzal is, hogy az eset-
ben, ha a vasut, vagy hajóállomásokon forgalmi
vagy szállítási nehézségek merülnek fel, a ter-
melők a répatermést azert a vasut vagy hajó-
állomásokon kirakhatják s a vasuti kocsi-
vagy hajóba való berakás költségeit a gyár
vállalja magára. Hajlandó továbbá a
gyár már az üzem második évében szárító-
gépeket felállítani, amelyekkel a feldolgozott
répaszelvényeket szárítják, ami által azok takar-
mányi célokra hosszabb ideig eltarthatók tesznek.
A szállítási időre vonatkozólag a gyár szintén
rendkívül előnyös és a termelőkre nézve a leg-
kényelmesebb feltételeket hajlandó megállapítani.
A feltételek szerint ugyanis a gyár szeptember-
ben a répatermelés 20%-ának a beszállítását
követeli meg a termelőktől, míg októberben a
termelők naponta és holdankint 5 métermázsza
répat tartoznak szállítani. Hogy a szállítás minél
kényelmesebb legyen, a gyár gazdasági-vasutak
berendezésére a szükséges tőkét 4% mellett haj-
landó a termelők rendelkezésére bocsájtani, akik
azután ezt a gazdasági vasutat minden egyéb
szállításra is felhasználhatják. Ugyancsak haj-
landó a gyár a termelőknek holdankint, az
osztrák-magyar bank mindenkor kamatlábiánál
1.25%-al magasabb kamattal 50 korona
előleget adni.

A gyárnak, illetve a gyárat létesíteni szán-
dekozó tőkepenzesnek ezeket a rendkívül ke-
vező feltételeit a gazdaközönség figyelmébe
ajánlva, különösen Nagybecskerek város gazda-
közönségének a figyelmét hívja fel arra a szoci-
ális szempontokból való óriási nagy előnyökre,
amelyekkel egy ilyen nagy gyár létesítése az
egész városra, sőt mondhatni egész Torontál-
vármegyére nézve bir s amelyek mellett minden
más szempontnak, minden kicsinyességnek el kell
törpülnie. A terv megvalósítása esetén a város
forgalma, kereskedelme tetemesen gyarapodna,
száz és száz ember jutna a gyár által jó kere-
sethez, biztos kenyérhez s ami a fő, más pénz-
emberek, vagy pénzesoportok is kedvet kaphat-
nának ahhoz, hogy itt, Nagybecskereken létesít-
senek iparvállalatokat. Kéri a jelenlevőket, hogy
minden szempontot felretéve, mindenki tartsa
elsőrendű polgári kötelességének, hogy ezt a
hasznos, üdvös vállalkozást erejéhez mérten
támogassa. A maga részéről biztos meggyőző-
dése az, hogy az illető tőkepenzes a saját érde-
kei szem előtt tartása mellett a legnagyobb
jóindulattal akarja egy a maga, mint gazda-
közönységünk érdekeit felkarolni.

Az egybegyűlt érdekeltek mindvégig a leg-
nagyobb figyelemmel kísérték dr. Pap Gézának
tartalmas kiváló beszédét és fejtegetéseit s a
beszéde végén felhangzott lelkes eljenzések
muatták, hogy a felvetett terv általános tetszést
keltett a jelenvoltak között.

Dr. Pap Géza felhívására ezután Páncs
Dániel városi tanácsnok szerb, Kauffmann
István gazdasági egyesületi előadó pedig német
nyelven ismertették a tervet.

A felszólalások.

A felszólalások során Krsztics János
nyug. polgármester szerb nyelven buzdítja a
szerb gazdaközönseget arra, hogy a nagy gazda-
sági fontossággal bíró tervet karolja fel s kiki a
saját erejéhez mérten igyekezzen hozzájárulni
annak megvalósításához.

Marinkov Pál a szállításra vonatkozólag
kér felvilágosítást, amit dr. Pap Géza készség-
gel meg is ad.

Gardinovacschi Milán a felvetett terv-
vel kapcsolatban közbenjárást kér arra nézve,
hogy a kincstár tulajdonát képező Katince-
pusztát a nagybecskereki kisgazdák kaphassák
meg, akik azután ezen a földön répat termesz-
hetnének s ily módon juthatnának kedvezőbb
jövendelmi forráshoz.

Kaufmann Istvánnak arra a kérdésére,
vajjon igaz-e, hogy a cukorrépatermelés nagy
mértékben kihatással van a földet, dr. Pap Géza
saját tapasztalatai alapján mondhatja, hogy ez
egyáltalán nem áll fenn, mert a cukorrépat
termelő föld tisztán tartatik, a cukorrépatermelés
révén jobb trágyaanyaghoz jut s a második

esztendőben aránylag sokkal kedvezőbb a buza és más gabonatermeszre, mint bármely más föld.
 Dr. Kardos Samu köszönetet mond dr. Pap Géának, valamint a torontalmegyei gazdasági egyesületnek azért, hogy a minden tekintetben pártolásra érdemes tervet ily lelkesen felkarolták. A maga és érdektársai nevében kijelenti, hogy vallási, politikai és nemzetiségi különbség nélkül készek a tervet támogatni. Indítványozza, hogy a gyár létesítése körül működő bizottság keresse fel a környékbeli vasutak mentén fekvő községeket s fejtsenek ott ki lelkes propagandát a terv érdekében. Igéri, hogy ebben ők is teljes erejükből támogatni fogják a bizottságot.

Dr. Pap Géza a gazdasági egyesület nevében köszöni azt az objektivitást, amelylyel a nagy horderejű, mindenkire részve fontos kérdést általában felfogták. Az adott tanácsot a legnagyobb jóakarattal fogják ügyembe venni s igyekezni fognak vállalva dolgozni a terv megvalósítása érdekében.

Ezután dr. Várady Imre szólalt fel, aki szintén közérdekű célt lát a felvetett tervben, majd a Gardinovacski által már említett Katincepuszta kérdésével foglalkozik. Tudomása szerint ugyanis a kormány a Katincepusztát telepítési célokra akarja felhasználni, ami a nagybecskereki kisgazdáknak nézve, akik a föld legnagyobb részét a kincstártól eddig bérbe kapták, felette hátrányos. Kéri dr. Pap Gézát és a cukorgyár érdekében fáradozókat, hogy ismeretes nagy befolyásukkal hassanak oda, hogy a Katincepuszta kérdése Nagybecskerek városára nézve kedvező megoldást nyerjen.

Marton Andor szerint a legfontosabb kérdés most már a termelést biztosító aláírások gyűjtése, mert az esetben, ha Nagybecskereken nem sikerül megint legalább is 900-1000 hold földet biztosítani a cukorrépa termesztésére, úgy a most felmerült szép terv ismét kisiklik kezeink közül s a cukorgyárt esetleg másutt fogják megint felépíteni. Indítványozza, hogy az értekezlet minden egyes városrészben nevezzen meg olyan embereket, kik a kisgazdák között lelkes propagandát csinálnának a cukorgyár tervének s az aláírásokat összegyűjtenék.

Dr. Perisics Zoltán: A város képviselőtestületében helyet foglalnak mindazok a férfiak, akik részint vagyoni cenzusuknál, részint polgártársaik bizalma folytán a város közügyeit intézik. Véleménye szerint a legcélszerűbb az volna, ha maguk a városi képviselők igyekeznek minél több hivatást szerezni a terv számára, annál is inkább, mert a város érdekében, gazdasági fejlődéséről is szó van. Meg van győződve különben arról, hogy a tervvel a képviselőtestület is behatóan foglalkozni fog s a gazdasági egyesülettel együtt azon lesz, hogy az megvalósuljon.

Sztojánovics György báró a temesmegyei gazdasági egyesület nevében köszönetet mond a meghívásért. Miután Temes megyében egyelőre a cukorgyár kérdését egyedül megoldani nem lehet, a temesmegyei gazdák csatlakozni fognak az itt megindult akcióhoz. Felszólalását azzal végzi, hogy gratulál a torontalmegyei gazdasági egyesületnek ahhoz, hogy ily intelligens gazdasági közönséget van hivatva vezetni.

Dr. Pap Géza köszönetet mond előbb báró Sztojánovicsnak az elhangzott szép szavakért, majd köszönetet mond a megjelenteknek az ügy iránt tanúsított meleg érdeklődésért s ezzel az értekezlet véget ért.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás jelentése.)
 Január 17.

Barométer d. u. 1 óra 38 perckor: 756 mm.
 Hőmérséklet: maximum 8°C., minimum - 0.1°C. Csapadék: —. Felhőzet: —. Szélirány és erősség: ES. 2.
 Jólát a következő 24 órára: Enyhe északon. Elvételre csapadék.

A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül. Maximum és minimum este 8 ó. 38 p.-tól másnap este 8 ó. 38 p.-ig; csapadék reggeli 6 ó. 38 p.-tól másnap reggeli 6 ó. 38 p.-ig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő. St = réteges felhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = hányárfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— **Áthelyezés és kinevezés.** A magy. kir. vallás- és közoktatási miniszter Horváth Etelka nagybecskereki all. elemi iskolai tanitónőt a szekelykevei állami elemi iskolához áthelyezte. Streitman Jolán okl. tanitónőt pedig a nagybecskereki állami elemi iskolához rendes tanitónővé kinevezte.

— **A bíróság köréből.** Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Tenzlinger József billédi kir. járás-bírói jegyzőt a veszprémi kir. törvényszékhez áthelyezte.

— **A szabad liceum előadása.** A kulturális egyesület nagybecskereki szabad liceumában tegnap délután Szenes Adolf, a helybeli polgári iskola jeles tanára tartott előadást a világitás történetéről. Az előadó vonzóan és tanulságosan ismertette a világitás fejlődését s előadását érdekes kísérletekkel illusztrálta. Az előadason nagy számu közönség jelent meg, amely mindvégig figyelemmel és élvezettel hallgatta az előadást s végül a jeles előadót zajos tapsokkal honorálta.

— **Izr. istentisztelet.** A nagybecskereki izr. templomban az esti ima máttól kezdve délután fél 5 órakor kezdődik s ugyiszintén a péntek esti istentisztelet is.

— **Uj iparengedélyek.** A szombaton megtartott iparhatósági ülésen a következők kaptak újabb iparengedélyt: Fáy Tamásné, szül. Anna Erzsébet mosó- és vasaló-in. éretre, Markovits János pedig szoba- és ablaktisztításra.

— **Az új iskolaépületek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagybecskerek városához intézett leiratában megengedte, hogy az elemi iskolák államosítása alkalmával kötött szerződés értelmében az államot megillető 30 fillérvény nyugdíjjárulékokat a város iskolaépítési célokra használhassa fel, amellyel nyugdíjjárulékok évenként 10-12 ezer koronát tesznek ki. Ennek következtében a Németvárosban és Oppova-városrészben szükségessé vált új iskolaépületek számára a város a nyugdíjjárulékokból telkeket vesz s azokon új, teljesen modern berendezésű iskolákat fog építeni. E tervvel különben a legközelebbi képviselőtestületi ülésen behatóbban is foglalkozik majd a város.

— **Dr. Szlammer Agoston bucsuzása.** A nagybecskereki két vasuti állomáson az átadás serényen folyik s Papp József, a máv. szegedi üzletvezetőség főellenőre már napok óta dolgozik a megfelelő segédtervet a két állomás az ezideig dr. Szlammer Agoston all. főnök gondozására bizott rengeteg nagy anyagát az új állomás főnök szinészegi Kereszthury Aladárnak adja át s valószínűleg e hét végén készen is lesznek vele. Azonban dr. Szlammer a szegedi üzletvezetőség-nél annyira várják, hogy ő az átadás befejezése előtt már e héten, esütörtökön Nagybecskereket el is hagyja. Ennek folytán a helybeli vasuti tisztikar, ugyiszintén a helybeli osztálymérnökök és a vontatási osztály tisztikara, valamint a vasuti orvosok is mult szombaton este összegyűltek s ünnepélyesen elbucuztak dr. Szlammertól, a midőn is a vasuti tisztikar őszinte tisztelete és ragaszkodásának kifejezésül zajos ovációban részesítette dr. Szlammert, aki meghatóttan köszönte meg az ovációt. Tegnap délelőtt a helybeli állomás altisztikara bucsuzott el érzékenyen közszeregetben álló főnökétől.

— **Az iparoskóról.** A nagybecskereki iparoskörben tegnap délután Tóth Ferenc tartott tanulságos és érdekes felolvasást a magyar ipar multjáról, jelenéről és jövőjéről. A felolvasás után felszólalt dr. Fialowski Béla is, aki a kisipar érdekében szállt szóra, továbbá az iparostanoncok érdekében a most megalakult patronázs-egyesületnek csinált lelkes propagandát, amely fáradozását siker is koronázta, amennyiben az iparosok elhatározták, hogy belépnek a patronázs-egyletbe. Ugyancsak a kisipar felkarolása mellett szólott még dr. Várady Imre is. A felolvasáson egyébként szép számu közönség vett részt, mely úgy a felolvasót, mint a többi előadót megéljenzte.

— **Vadászat.** Mint Kiszomborból jelentik, ott a napokban Rónay Jenő nyug. főispán birtokán fényesen sikerült vadászat volt, a melyen részt vettek: Botka Béla főispán, Hervay István csanádi alispán, továbbá Vertán István, Náray Sándor, dr. Mihalovich István, Demkó István, Náray Géza, Tillschneider N., Rónay Béla, Rónay Gyula, Thaisz Géza, Tarnay Ákos és Vajda Jenő. A vadászat igen szépen sikerült, amennyiben 470 darab nyul került terítékre. Vadászat után a kastélyban fényes estebéd volt, a melyen az előbb említettek kivül részt vettek még: Rónay Ernő, Rónay Aladár és Kaiser Lajos. Rónayné Pattánszky Olga a háziasszonyi tisztet az ő ismert szeretetreméltósá. ával látta el s a vendégek a háziasszonyt a házigazdával együtt számos pohárköszöntőben ünnepelték.

— **Házszentelés.** Szép családi ünnepélynek volt a szinheje Bencze Miksa helybeli butorgyáros háza. Ugyanis szombaton szentelte föl a római kath. egyház szertartása szerint Magyary Pál apat-plébános nagy segédlettel Bencze Hunyadi-utcai új házat. Az egyházi aktus után Magyary apát ékesszólóan buzdította a házigazdát további tevékenységre, a magyar ipar fejlesztésére. Ezután kedélyes lakoma következett, amely a késő éjjeli órákig tartott.

— **A „Maskil el dol” negyvenedik közgyűlése.** A „Nagybecskereki Maskil el dol” betegsegélyző-egylet folyó hó 16-án délelőtt 11 órakor 40-ik évi rendes közgyűlését tartotta meg. A nagyszámban megjelent tagok nagy lelkesedéssel Weisz Izidort, a Ferenc József-rend lovagját közgyűlési elnöknek kiáltották ki. Weisz Izidor a közkívánatnak engedve, elfoglalta az elnöki széket és szép beszéddel megnyitotta az ülést. Löffler Jónás titkár évi jelentésében visszapiantást vet az egylet 40 évi áldásos működésére, melegen és meghatóan elparentálja az egylet nagyérdemű elnökét, Geiger Manóé és nem kevésbé érdemes pénztárosát, Kovács I. M-t, buzdítja és serkenti az egyleti tagokat, hogy a megboldogultak és az egylet alapítóinak inencióit követve, az egylet érdekeit továbbra is mozdítsák elő, fejlesszék anyagi erejét, hogy emberbaráti működését újult és megújuló erővel folytathassa. A bemutatott számadásokból megudtuk, hogy az egylet céljainak megfelelőleg, betegápolásra 525 koronát áldozott. A közgyűlés megalapozással vette tudomásul az évi jelentést s a számadásokat és megszavazta az egylet vezetőségének a felmentvényét. Az 1910. évi költségvetésének tárgyalása és elfogadása után következtek a választások. Közfelkialtással megválasztott elnöknek: dr. Stern Lázár, alelnöknek Hubert Manó, pénztárosnak Hirtenstein Márk, ellenőrnek Löwy Gyula. Választmányi tagok: Weisz Izidor, dr. Pollák Győző, Ullmann Márk, Braun Mór, Heller Dávid, Eckstein Vilmos, Rosenfeld Samu, Sajóviz Soma, Klein Izidor, Eckstein Samu. Póttagokul: Eckstein Ignác, Bergenthal Albert, Weinberger Mór, Salzberger József. Számvizsgáló bizottsági tagok: dr. Hubert Zsigmond, Deutsch Márton, Markus Lajos. Titkár Löffler Jónás. Az új tagok bejelentése után titkos szavazás után egyleti orvosnak dr. Klein Dánielt választották meg. A küldöttségi-leg meghívott új elnök, dr. Stern Lázár tartalmas beszédben kifejtette működési programját, mire a közgyűlés nagy lelkesedéssel köszönetet szavazott Weisz Izidornak az ülés mintaszere vezetéseért.

— **A poloskák** alapos kiintását a petével együtt csakis a Löcherer Cimexin poloskairtóval eszközölhetjük, mert a Cimexinnel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak; petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Kollarich gyógyszerárban Nagybecskerek és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél. Bártfán. 49-203

Népgyűlés az általános választói jogért.

(Saját tudósítónktól.)
Nagybecskerek, január 17.

A magyarországi szociáldemokrata párt tegnap vasárnap az egész országban népgyűléseket rendezett az általános választói jog érdekében. A nagybecskereki szociáldemokrata párt szintén nem maradt el a gyűlési agitációtól s tegnap délelőtt az Aradécsi-utcában levő Broschkó fele vendéglőben tartott népgyűlést.

A gyűlésre a vendéglő nagy helyisége zsufolásig megtelt munkásokkal és kispolgárokkal, akik egyhangu lelkesedéssel foglaltak állást az általános titkos választói jog mellett.

A gyűlésről tudósítónk a következőkben számol be:

A gyűlést pontban 10 órakor nyitotta meg Kanizsa Ármin szerkesztő, aki az összehívók nevében üdvözölte a megjelenteket s férfias nyugalomra és komolyságra kérte föl a résztvevőket.

Ezután elnöknek megválasztották Schmidt Józsefet, jegyzőnek Anna N-t.

Schmidt József elnöki megnyitói szavai után Vitye Ferenc szólalt föl, aki fejtegette a politikai viszonyokat s az ország súlyos és válságos helyzetét, amelyből csak az általános titkos választói jogon alapuló népparlament vezetheti ki az országot. Szervezkedésre és az általános választói jogért való elszánt küzdelemre serkentette a munkásságot és a polgárságot.

Utána Beregszászi József tüzes német beszéddel, Tusánovics Dusan pedig szerb nyelven lelkesített a választói jog érdekében.

Végül a gyűlés egyhangulag elfogadta a következő határozati javaslatot:

Nagybecskerek város munkásainak 1910. január 16-án tartott népgyűlése magáévá teszi a magyarországi szociáldemokrata pártnak az álláspontját, hogy a politikai válság csakis a törvényhozás demokratizálásával, tehát csakis az általános, egyenlő, titkos választójog törvénybe iktatásával oldható meg. Kimondja tehát, hogy ezen reform kiküzdése érdekében bármily áldozatot megkivánó harcra készen áll s hogy állásfoglalását valamennyi politikai tényezővel — úgy a kormánnyal, mint a parlamenti pártokkal szemben — ezidő szerint egyedül a választójog

1910. január 22.
 január 23.
 február 1.
 február 5.
 február 5.
 fényes...
 négy...
 volt a...
 után a...
 telt elő...
 látuk B...
 Ernő me...
 polgárme...
 a honvé...
 alezredes...
 élükön...
 gold Sa...
 Jónás tik...
 ter Katal...
 alelnök...
 pészukor...
 estély a...
 fizetések...
 kony cél...
 estélyen...
 nek a kö...
 A ss...
 Józsefné...
 Józsefné...
 Guttman...
 Zsigmon...
 Juliusz L...
 (Temesvá...
 Mihálovit...
 Andorné...
 Messing...
 sics Zolt...
 Antalné...
 Vajda L...
 Winter...
 Bernátné...
 Le...
 Burget...
 (Bodenba...
 Fischer...
 Joán Már...
 Gáci, Nas...
 Nelly, Re...
 Margit...
 Itt er...
 dr. Löffl...
 meg az e...
 Nagy...
 tüzöltö...
 összes...
 nően s...
 kalommal...
 jó és ne...
 mutatta...
 testület...
 hető mód...
 szivén vis...
 körülb...
 község...
 ezen neme...

nyvendik köz-
el dol" beteg-
élelött 11 óra-
tartotta meg.
nagy lelkese-
József-rend
tták ki. Weisz
elfoglalta az
negnyitotta az
jelentésében
évi áldásos
n elparentája
ger Manó és
Kovács I. M.-t,
gokat, hogy a
kónak inten-
továbbra is
erejét, hogy
megújuhodott
rszamadások-
jainak meg-
t ádozott. A
tudomásul az
at és meg-
felmentvényt.
yalása és el-
ztások. Köz-
öknek: dr.
ert Manó,
ellenörnek
ok: Weisz
lárk, Braun
r, Rosenfeld
r, Eckstein
Bergenthal
ger József.
Hubert Zsig-
ajos. Titkár
entése után
vosnak dr.
küldöttségi-
házar tartal-
rogrammját,
köszönetet
mintaszerű

a petéivel
loskairtóval
érintkező
ik pedig a
s többé ki
használható,
em piszkít;
: Kollarich
készítőnél:
49-203

ő jogért.

január 17.
a pár: teg-
gyűléseket
érdekében.
rata párt
tációtól s
ban levő
gyűlést.
helyisége
spolgárok-
altak ál-
ellett.
közökben

otta meg
szszehivók
s férfias
a részt-

h mid t
ó szavai
tegette a
és vál-
általános
ment ve-
és az ál-
delemre
got.
s német
g szerb
ében.
ogadta a

1910.
vi teszi
ak azo
sakis a
sakis az
rvénybe
át, hogy
ly áldo-
gy állás-
— ugy
ártokkal
asztójog

kérdésében való magatartásuktól teszi függővé. Ennek megfelelően kimondja, hogy szervezett-ségének egész erejével melléje áll e kérdésben mindazoknak, a kik az általános, egyenlő, titkos választójog azonnal való megvalósítását teszik programjukká és hogy ugyanezzel az erővel szembeszáll mindenkiel, aki bármi ürügy kapcsán e reform törvénybe iktatását hátráltatni vagy meggátolni akarja.

A gyűlés azonkívül táviratilag üdvözölte a budapesti népgyűlést.

A gyűlés, a melyen a hatóságot Kupuszarovics Jenő rendőralkapitány képviselte, ezzel a legteljesebb rendben véget ért.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Kapható Nagybecskerekben: **Ros'a Béla, Fendler József** fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbírú fűszerkereskedésben.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január 22. A filharmonikusok opera-estéje.
Január 29. Iparosbál.
Február 1. A felsőkeres. és polg. isk. hangverseny.
Február 5. Munkáskulturstély.
Február 5. A Sirályok bázi mulatsága.

*. Az izr. nőegylet táncestéje. A szokott fénytel tartotta meg a nagybecskereki izraelita-nőegylet idei táncestélyét, mely szombaton este volt a Kaszinó összes termeiben. Kevéssel 9 óra után a tágas nagyterem már a szorongásig megtelt előkelő közönséggel, amelynek soraiban ott láttuk Botka Béla főispánt, dr. Vinczehidy Ernő megyei főjegyzőt, dr. Perisics Zoltán polgármestert, Strosz Béla városi főjegyzőt, a honvéd és a közös tisztikart Pókay József alezredes és Vermes Gyula századossal az élükön, míg az izraelita hitközséget dr. Mangold Samu elnök, Weisz Izidor és Löffler Jónás titkár képviselték. A bálanyai tisztet Winter Katalin elnök és dr. Mangold Samu elnök látta el, akiket a terembe való belépésükkor zajos ovációban részesítettek. A táncestély a lehető legjobban sikerült s a felülfizetésekkel együtt szép összeg folyt be a jótékony célra, melyet az egyesület szolgál. A táncestélyen megjelent hölgyek közül a rendezőségnek a következőket sikerült feljegyeznie:

Asszonyok: Botka Béláné, Burget Józsefné, Balla Béláné, Daniel Ferencné, Deutsch Józsefné, Freischberger Jakabné, Fischer Mórné, Guttmann Béláné, Havas Dánielné, dr. Hubert Zsigmondné, Holländer Edéné, dr. Iványi Mórné, Juliusz Lipóné, özv. Kuttererné, Klein Szidi (Temesvár) Kertész Márkné, özv. Löwy Ignácné, Mihálovits Ödönné, dr. Magyar Károlyné, Marton Andorné, Maurer Gyuláné, dr. Mangold Samu, Messinger Karolin, Mocsányi Rikárdné, dr. Perisics Zoltánné, Prokisch Gyuláné, Streitmann Antalné, Schwarz Lajosné, dr. Vinczehidy Ernőné, Vajda Lajosné, dr. Watty-Pelbárt Dezsőné, Winter Katalin, Weisz Izidorné és Winter Bernátné.

Leányok: Bakalovich Dóra, Bielek Valér, Burget Viola, Bizék Ilonka, Cihlar Mansa, (Bodenbach, Csehország), dr. Fischer Regina, Fischer Rózsika, Friedl Annus, Guttmann Jakobin, Joán Márha (Pozsony), Kertész Irén, Lowieser Gáci, Naschitz Nusika, Oltványi Jolán, Prokisch Nelly, Reich Berta, Streitmann Jolán és Végh Margit.

Itt említjük meg, hogy a táncrendezés körül dr. Löffler Ármint és Semsey Gyulát illeti meg az elismerés.

*. Tüztöltőmulatság Nagyözegen. Mint Nagyözegről írják, a nagyözegi önkéntes tüztöltőtestület folyó hó 11-én a nagyvendéglő összes helyiségeiben minden tekintetben kitűnően sikerült táncmulatságot rendezett, mely alkalommal Nagyözeg község derék és minden jó és nemes intézményért lelkesülő népe kimutatta, hogy ezen a kezdet nehézségeivel küzdő testületet, úgy erkölcsileg, mint anyagilag tőle telhető módon támogatja és annak felvirágoztatását szíven viseli. Kiténik abból, hogy a mulatságon körülbelül 70 pár vett részt és képviselve volt a község minden rétege. Kívánatos volna, hogy ezen nemes intézmény iránti lelkesedés ne csak

szalmaláng, hanem hosszantartó és szívből fakadó legyen és szolgáljon buzdításul ezen új testület vezetőiségének és minden tagjának. A mulatság alkalmával felülfizettek: Lautschlager János 4 kor., Mayer Károly 3, Horvát Károly, dr. Neurohr József, Wehner Mátyas 2-2, Mayer Antal, Szartor János, Wehner János 150-150, Gerhardt János, Grósz Jakab, Heim Mihály, Klein József, Mayer Ferenc, Noel Jakab, Schön Mihály, Schott János, Weber Jakab, Wehner Miklós 1-1 korona, Adam Mislós, Herf Mihály, Judt Károly, Klein János, Mayer Mihály, Quitter János, Rukaber Miklós, Steigerwald János, Wener Kristóf 50-50 fill., Römer Jakab 30 fill., Gerhardt Péter, Keilbach János, Mayer Antal, Schott Miklós 20-20 fillér. Összesen 33 kor. 10 fill., melyért köszönetet mond a parancsnokság.

TÁVIRATOK

A Héderváry-kormány kinevezése.

A válság.

Budapest, jan. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A bosszu, nyomasztó politikai válság első felvonása a mai nappal véget ért. A koalíciós kormányt 4 éves munkálkodása után a király ma felmentette s egyúttal kinevezte Héderváry Károly gróf miniszterelnökségével az új kormányt. Az eddigi összes politikai jelenségek szerint az új kormány működése elé, amely a politikai válságnak valószínűleg csak egy új felvonását képezi, igen nagy nehézségek tornyosulnak. Hogy sikerül-e és mennyiben ezeket a nehézségeket elhárítania, azt ma még találgatni is nehéz, de különben is felesleges, mert a legközelebbi jövőben el fog dőlni. Itt most csak adjuk az új kormány kinevezéséről s a válság egyéb eseményeiről szóló jelentéseinket.

A kormányalakítás.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) K h u e n-H é d e r v á r y Károly gróf, a kabinetalakítással megbízott miniszterelnök tegnap délelőtre tervezett bécsi utját délutánra halasztotta, mert még a kabinetalakítási munkát nem fejezte be teljesen. Délelőtt Khuen-Héderváry gróf Wekerle Sándor miniszterelnökkel tanácskozott a régi kormány felmentése dolgában, délben pedig Serényi gróftól kereste fel a földmívelésügyi tárcának elvállalása tárgyában. Beható tanácskozás után Serényi Béla gróf a földmívelésügyi tárcát el is fogadta s ezzel Héderváry gróf a kabinetalakítás munkáját egyelőre befejezte.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A kabinetalakítási munka után Khuen-Héderváry Károly gróf tegnap délután fél 3 órakor Bécsbe utazott, ahova este érkezett meg. Héderváry gróf magával vitte az új kormány tagjainak a listáját, hogy azt a mai audiencián a király elé terjessze jóváhagyásra.

Az új kormány kinevezése.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Khuen-Héderváry Károly gróftól a király ma déli 12 órakor külön kihallgatáson fogadta, amelyen Héderváry gróf jelentést tett kabinetalakítási munkájáról s jóváhagyásra az uralkodó elé terjesztette kormánya tagjainak a névsorát. A király az eleje terjesztett listát jóváhagyólag tudomásul vette s a régi kormány felmentésével egyidejűleg aláírta az új kormány tagjainak a kinevezését.

Az új kormány tagjai a következők: Miniszterelnök, belügy, király személye körüli és horvát miniszter: K h u e n-H é d e r v á r y Károly gróf.

Pénzügyminiszter: L u k á c s László.

Kereskedelmi miniszter: Hieronymi Károly.

Földmívelésügyi miniszter: Serényi Béla gróf.

Igazságügymin.: Székely Ferenc, ideiglenesen megbízva a vallás- és közokt. miniszterium vezetésével.

Honvédelmi miniszter pedig Hazai Samu.

Az új kormány kinevezése, valamint a Wekerle-kormány felmentése a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg s ugyancsak holnap teszik le az új miniszterek a király kezébe az esküt

Wekerle a királynál.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ ered. táv.) Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap délután 5 órakor Bécsbe utazott, ahová éjjel érkezett meg. Bécsben ma délelőtt 11 órakor Wekerle Sándor a közös hadügyminiszteriumba ment, ahol Schönaich hadügyminiszterrel tanácskozott. A miniszterelnök a délután folyamán kiballgatáson jelenik meg a királynál, hogy átvegye az uralkodónak az eddigi kormány felmentésére vonatkozó elhatározását. A régi kormány tagjai holnapután jelennek meg a királynál bucsukihallgatáson.

Az új kabinet bemutatkozása.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint illetékes helyről jelentik, az új kormány folyó hó 22-én, szombaton délelőtt mutatkozik be a képviselőházban, a főrendiházban pedig ugyanaznap délután.

Justh és a választói jog.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) Justh Gyula tegnap a szocialisták nagy tüntetése alkalmával mintegy üzenetképpen kijelentette, hogy ő hive az általános, egyenlő, titkos választói jognak. A függetlenségi pártnak ezt nem kell párthatározatként kimondania, miután ez Kossuth Ferencnek s így a függetlenségi pártnak is mindenkor sarkalatos programpontja volt.

Az általános választói jogért.

Budapest, január 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A magyarországi szociáldemokratapárt tegnap Budapesten hatalmas tüntetést rendezett az általános titkos választói jog érdekében. A tüntetés első része óriási felvonulás volt, amelyben hozzávetőleges számítás szerint 40-50 ezer ember vett részt. A menet a Hunyadi-terem gyülekezett s innen 2 órakor az Andrássy-úton, a Teréz- és Erzsébet-köruton, valamint a Rákóczi-köruton át a Tattersalba vonult, a hová a menet 4 óra tájban érkezett meg. Itt népgyűlés volt, a melyen Bokányi Dezső vitte az előadói szerepet. A gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, a melyben követelik a választói jog azonnali megvalósítását s kimondták, hogy mindenkit támogatnak, aki a választói jogot hozza. A budapesti népgyűlésen kívül ugyancsak tegnap tüntetéseket és gyűléseket tartottak az országban, még a következő helyeken: Ujpest, Kolozsvár, Szombathely, Székesfehérvár, Győr, Baja, Zombor, Segesvár, Szentes, Sopron, Komárom, Marosvásárhely, Turócszentmárton, Csongrád, Nagyvárad, Szeged, Ujvidék, Arad, Nagyszében, Békéscsaba, Kaposvár, Nagykároly, Szolnok, Kispeszt, Pécs, Brassó, Temesvár, Nagykanizsa.

Határidő-üzel.

Budapest, jan. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	28.58
Buza (októberre)	23.94
Rozs (áprilisra)	19.92
Zab (áprilisra)	15.32
Tengeri (májusra)	13.52

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Rudolfsnád község előljárásgától.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 83564/1909. sz. alatt kelt rendeletével Rudolfsnád községben emelendő állami

elemi iskola építési munkálatait

engedélyezte. A fent említett munkák biztosítása céljából folyó évi január 31-én d. e. II órára Rudolfsnád községében tartandó zárt ajánlati és utána szóbeli versenytárgyalás hirdettetik az alábbi feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására hatósági engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkát teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni.

Azon ajánlattevők, kik alólírott hivattal üzleti összeköttetésben még nem voltak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamarai bizonylattal igazolni, melyhez vállalkozóik telepe tartozik.

2. Ajánlat tehető az összes munkákra és munkanemenként külön-külön is, de csak a fő- és melléképületekre együttesen.

3. A fent említett munkálatok költségeiből 60000 korona csak az 1911. év elején lesznek a nagymélt. vallás- és közokt. miniszter ur által folyósítva, mindazon által a munkák a munkaátadás napjától számított 8 nap alatt megkezdendők és legkésőbb 1910 évi október 1-ig befejezendők.

4. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban, 1 koronás bélyeggel ellátva és szabályszerűen kiállítva

„Ajánlat a Rudolfsnádi állami elemi iskola építési munkálataira“

felirattal ellátva, legkésőbb a kitűzött nap d. e. 10 órájáig Rudolfsnád község előljárásgához nyújtandók be. Szabálytalanul kiállított, vagy később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Csakis azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek a rendelkezésre bocsátott nyomtatványok felhasználásával az egységárak és végösszegek pontos beírása és a végeredmények számokkal való pontos feltüntetésével adatnak be.

6. Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt és az ajánlati költségösszeg 5%-ának megfelelő bántépénzről kiállított adóhivatali letéti nyugta csatolandó. Bántépénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

7. Alánlattevők ajánlataikkal az árlejtés napjától számított 60 napig maradnak kötelezettségben és bántépénzük csakis a felsőbb hatóság döntése után fog visszaidatni.

8. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek Rudolfsnád község jegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott fognak a költségvetések drb.-ként 1 kor., az ajánlati lapok pedig 30 fill. előállítási áron a jelentkező vállalkozóknak kiadatni.

9. A munkálat elnyerője a munka teljesítéséhez csakis oly anyagokat és berendezési tárgyakat építhet be, melyek a magyar szent korona országai területén állíthatók elő és termeltetnek; a munkához pedig magyar honos műszaki erőket, iparosokat, munkavezetőket és munkásokat köteles alkalmaztatni.

Ezen kötelezettségében az alólírott községi előljárásgal és a nagybecskereki államépítészeti hivatal közgei ellenőrzésének veti magát alá.

Amennyiben építési anyagok és berendezési tárgyak Magyarországon területén be nem szerezhetők, külföldről való be-

szerezésre csakis a felsőbb hatóság adhat indokolt esetekben engedélyt.

10. Munkát elnyerő vállalkozó köteles a munkák tartósságáért a részletes feltételekben megállapított határidőig jó állani és a letett 5% os bántépénzt 10%-os biztosítékra kiegészíteni.

11. Alólírott községi előljárásgal a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választ.

Rudolfsnád, 1910. évi január 12.

Ferch, jegyző. 66-3.1 Teszling, bírő.

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult „Országos Központi Hitelszövetkezet“ kötelekbe tartozó „Torontálvármegyei Központi Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja“, 1910. évi január 25-én d. e. 10 órákor a vármegyház nagytermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghatározzák azzal, hogy amennyiben a közgyűlés határozatképes nem lenne, az alapszabályok 38. §-a értelmében az újabb közgyűlés 1910. évi február hó 5. napján d. e. 10 órákor fog megtartatni.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadosok megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. A választmány 8 tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság 1 tagjának választása.
7. Netaláni indítványok.

1909. évi december hó 31-én a tagok száma 1569, üzletrészeinek száma pedig 5299 volt; az év folyamán belépett 134 tag 193 üzletrésszel, kilépett 47 tag 87 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Nagybecskerek, 1910. január hó 16.

70-1.1

Az igazgatóság.

SZEPLŐ

az arcon levő barna, szürke és sárga foltok, éppúgy a karon, nyakon stb. igen kellemetlen szépségkárosító nevezhető, mert kezelés nélkül ritkán múlik el, legfeljebb bizonyos idő múlva valamivel halványabb lesz. Amellett a fiatal nők és gyermekek legy. s gyöngéd bőr részét lepik el. Különösen szöke szépségek szenvednek alatta. Miután ezen pettytek a felbőrben vannak, úgy azt egy egyszerű fájdalommentes módon kell eltávolítani, még pedig addig, míg a szeplőszínezet teljesen elmúlik. Erős kenőcsök s szerek célt nem érnek és jó eredményt csak a

Zucker-féle szab. gyógyszerzappannal

érhető el, előbbiek drágábbak és a használatban kellemetlenek, másrészt a ruhanemű bepiszolása végett nem ajánlatos. Ha a süri krém szerű habot, melyet a Zucker-féle szabad. gyógyszerzappan ad, este használjuk és azt éjjelen át rajta hagyván, reggel azt gyöngéden lemoszuk, úgy mint azt a használati utasítás előírja, úgy egyszerű módon és tisztán elérjük azt, hogy a felső bőr hámlani kezd, úgy tiszta, gyöngéd és rózsaszínű arcszín fog létrehozni, amelyet aztán a Zucker-krém-mel és Zucker-zappannal tovább kell ápolni. A megrendelésnél a következő különbségre kell ügyelni: Zucker szab. 35%-os gyógyszerzappanja a leghatásosabb és legnagyobb. Darabja 2.50 kor. Zucker szabad. 15%-os gyógyszerzappanja, hatásában mennyiségében gyöngébb. Darabja 1 kor. Ehhez való Zucker-krém (zsirtalanító) a bőr-krémek gyöngye. Egy tubus ára 2.50 kor., kis tubus 1.25 kor.

Valódi csakis Melkuhn Dezső drogériájában kapható Nagybecskereken.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

Pályázati hirdetmény.

A Tarras községi egytanitós, magyar-szerb tannyelvű vegyes iskolánál megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdetnek.

Felhívattak pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt és magyar nyelven írt pályázati kérvényeiket folyó évi február 15-ig alólírt iskolaszéki elnökséghez adják be.

Javadalmazás: 1000 kor. készpénz, szabad lakás és a gazdasági ismétlő-iskola vezetéséért 100 kor. tiszteletdíj

Az állásra csak gör. kel. szerb vallásu, szerb nyelvet értő okleveles tanítók pályázhatnak.

A megválasztott tanító köteles a gör. kel. szerb ünnepnapokon és vasárnapokon tartandó istentiszteleteken az egyházi énekben segíteni.

Tarras, 1910. évi január 12.

67-3.1

A községi iskolaszék elnöke.

105/1910. sz.

Czrepája község előljárásgától.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy folyó évi jan. 22-én d. e. 9 órákor községünkben a Piac-téren egy kiselejtezett, 7 éves tenyészbika és 5 drb sertés kan nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés mellett eladásra kerül.

Czrepája, 1910. évi január 16.

68-2.1

Községi előljárásgal.

56/1910. sz.

Tiszahegyes község előljárásgától.

Arlejtési hirdetmény.

Tiszahegyes község képviselőtestülete 39/kgy. 1909. szám alatt hozott és törvényhatóságilag 2852/kgy. 248211/1909. szám alatt jóváhagyott határozatával kimondotta, hogy Tiszahegyes község belterületén két ártézi kutat furat.

Ezen munkálatok biztosítása céljából árlejtést hirdetünk. Előíranyzat mind a két kútra. földmunkával együtt, 10000 korona.

Az árlejtés Tiszahegyes községében 1910. évi január hó 25-én d. e. 9 órákor fog megtartatni. Az ajánlattevők kötelesek lesznek az árlejtés megkezdése előtt az előíranyzott összeg 5% az árlejtést vezető kezéhez készpénzben vagy óvadék-képes értékpapírokkal letenni. Ezen óvadék a furáshoz szükséges csövek és gépeknek a helyszínére lett szállítása után vállalkozónak kiadatni, amidőn a helyszínére szállított anyagok és gépek fognak óvadékkul szolgálni.

A részletes árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában betekintheők.

Tiszahegyes, 1910. évi január 8-án.

60-2.2

Községi előljárásgal.

2094/1909. sz.

Perlasz község előljárásgától.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező 6 drb tenyésztésre alkalmas bika és 4 drb sertés-kan folyó évi jan. 27-én d. e. 10 órákor Perlasz községében nyilvános árverésen el fog adatni.

Perlasz, 1910. évi január 15.

Vuchetich Árpád,
jegyző.

Zsebelyán,
bíró.

Egy valódi, erős, két éves

foxtier

fehér, feje fekete, jó patkány fogó és házörző eb eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

58-3.3